

(1)

॥ आ १२९ ॥

॥ श्रीरामविजय प्रथम कुणिसावा नाट्याय प्रारंभः ॥



(2)

॥ श्रीराम ॥

॥ १ ॥

श्रीगणाधिपते नमः ॥ रघुवीरकथापरमपावन ॥ सुधारसाहुनीगोडगहना ॥
 देवकरीतीसुधारसपाना ॥ कल्पांतीमरणननुक्केकी ॥ १ ॥ जमरतगोडकोगरसे
 नेशी ॥ परीतुत्तमनकरीनेत्रकृणशि ॥ रघुनाथकथानहेतेशि ॥ सर्वइंद्रीया
 शीत्यकरी ॥ सुधारसशेवीतांमदचढा ॥ कथामरतसेवीतामदमछरसडे ॥ श्रीवि
 धांतापदुःखसाकडे ॥ सहसानपडेसुधा ॥ २ ॥ कथामरतकरीताश्रवण ॥ जेक
 रणारसुधारसपाना ॥ याचीयेमस्तकीडेउनीचरेणी ॥ कथानेतपेलीकडे ॥ ४ ॥
 जमरतोसइंद्ररक्षीत ॥ सर्वलोकीसामकथामरत ॥ स्वर्गिरिहाणारसमस्त ॥
 सदाईछीतरामकथा ॥ ५ ॥ तेकथासुधारसपावन ॥ श्रवणकरातुम्ही
 भक्तजन ॥ गतगथाध्याइरीवणयउन ॥ रणमंडकीउभाठकत्ता ॥ ६ ॥ घ
 उनियांशीवातस्वर ॥ वर्षउत्कागतेरीसकाभर ॥ सेनासुर्वीरुद्रावतार ॥

॥ विजय ॥

॥ १ ॥

र

(2A)

उभादेखिलईद्रजिते॥७॥ परमदुरासातेरावणि॥ अंतरिकापट्यविद्यास्मरोनि॥ छत्रिमड्यान
 किनिर्मुनि॥ रथावरिवैसविलि॥ ८॥ तसकांचनवर्णवेल्हाळा॥ वस्त्रांभरणिमंडितसकळा॥ सु
 स्वशशांकजतिनिर्मळा॥ विराडातसर्वलक्षणि॥ ९॥ हेछत्रिमसपनिर्मिले॥ हेकोणशिनकळे॥ व
 हुतक्विक्षणजरिजाते॥ तहिसाचमानिति॥ १०॥ अंसंछत्रिमसपनिर्मुन॥ ईद्रजितस्मणहनुमं
 तालायुनी॥ अरेपाहेजनकनंदिनि॥ तुष्टिस्वामिपिवांबरा॥ ११॥ हेसुख्यारामक्विअंगनाहो
 या॥ ईणेबासुचाकेलाकुळक्षय॥ त्रेतायुगमाजिपोहे॥ छत्योहेकेवळजन्मलि॥ १२॥ पंचवटिपसु
 निसाचार॥ ईजकरितासंकरितेअसुर॥ तहसजलिकायामोहहर॥ देवांतकरांतकूपे॥ १३॥
 कुंभकणादियामिनिचरा॥ ईणेतेचयासिलसमग्रा॥ हेअत्यंतसुंदर॥ क्षणोनिरार्येबाणिलि॥ १४॥
 वृंदावनवरिदिसेसुढळा॥ किंफणसफळक्षणेनिघेतलेकनकफळा॥ किंहुमुख्यहारक्षणेनिशंक
 पाळा॥ सर्पहतिधरियेळा॥ १५॥ किरनेंसुंदरक्षणेन॥ रवदिरांगारघेतलेभरोन॥ किंक्षत्रविं

(3)

श्रीरामा ॥
॥२॥

बजठिदेखोन ॥ अर्थचिजाकेपसरले ॥ १७५ ॥ जैसेईसलंकेसबापुना ॥ अर्थकएलादशवदन ॥
 हयापिणककहकामिना ॥ राक्षसवनजाकिले ॥ १७६ ॥ जैसेहेपरमचाडाळिण ॥ इसवर्थजावां
 कायठेउन ॥ तांकाकशस्त्रकाठुन ॥ छत्रिमशिबधियेलि ॥ १७७ ॥ लिचेशिरस्वडुन ॥ दविलेमा
 सलिलायुन ॥ हेरामाशिसंगजाउन ॥ जयउवांनिबयोध्ये ॥ १७८ ॥ जैसेबोलतांईद्रिजिता ॥ नि
 कुंबकेशिगेलावरित ॥ हवनआरंभिलेयथाथ ॥ अक्षयरथकाढवया ॥ १७९ ॥ असोईकडेअंज
 निनंदन ॥ ज्यानकिवधिलिदेखोन ॥ बहससुखवडउन ॥ अरिणिसपडलामुछिता ॥ १८० ॥ धृष्टिका
 यकपर्यंत ॥ निवष्टिसपडलाहनुमेंत ॥ सावधलगनिकिंचित ॥ शोककरिताजाहला ॥ १८१ ॥ फुंद
 फुंदारडमासति ॥ आतांकायसंगोरघुपीत ॥ शिलेकारणबहोरत्रि ॥ स्वामिमाझलिष्टतजसे ॥ १८२ ॥
 शिलेचेस्वरपक्षणा ॥ हृदईधरितरपाषाणा ॥ मित्रसुलमित्रकसन ॥ शकसुतवधियला ॥ १८३ ॥
 लकतनिबहुत ॥ म्याशिताशुद्धिकेलियथार्थ ॥ वातासंगोनिरघुनाथ ॥ सुखिकेलालेकाळि ॥ १८४ ॥

॥विजया॥
॥२॥

तेषासुनिशिताशोकहारणा॥ मजनावठेविरघुनंदना॥ तेमिहासमाचार्येउना॥ कैसाजाउस्वामिपा
 शि॥ २६॥ शरजाळिपडलिसेनासमस्ता॥ तेषुनिबालोद्रोणपर्वता॥ संताषेनिरघुनाथा॥ कस्यक
 स्तेनंक्केहेहं॥ २७॥ गौरवबहुतमजदिधला॥ २८॥ तेकस्यसर्वकेलेव्यर्थ॥ मिळमगिहोययथा
 था॥ जातांवातांभैकतांचिरघुनाथा॥ काथकरितेनंक्केहेहं॥ २९॥ पुर्विम्यासंगितलेरघुनाथा॥
 किंसुरवीबाहेजनकडुहिता॥ जातांजानकिवाथिलेहवाता॥ रामचंद्राशिकेकिसांगा॥ २९॥ जेणे
 दिधलेपुर्विधन॥ तेषाचपुन्हाबेलेहरेना॥ जेणेतेलेबहुतपाळण॥ तेषाचमरणयेजिले॥ ३०॥
 जेणेसुखदिधलेजन्मवरि॥ तेषाचलोतिलेदुःखमसुद्रिं॥ जळतेधरिहुनिकाडिलेबाहेरि॥ तेषा
 चशिरछेदिले॥ ३१॥ तेषाकांतप्राणिवनिपाडिला॥ तोजिवनदेउनिवांचविला॥ सवंचत्याच्याव
 थाप्रवर्तला॥ शस्त्रघेउनिस्वहस्ते॥ ३२॥ तेषामिरामाप्रतिजाउना॥ कैसेहंसंगांवर्तमान॥ मध्ये
 चगोशिसाकोना॥ तेषादुषणलागतसे॥ ३३॥ जैसेविचारितहनुमंता॥ सत्वरआलाजेथेरघुनाथा॥

५

श्रीराम॥

॥३॥

बधोवदनेफुंदत॥ भयाभितकपिजाले॥३४॥ गजबजिलेरामलक्षुमण॥ मारतिसुपुसेसुमित्रा
नंदन॥ हनुमंतवक्षस्वकवडउन॥ आकंदोनिसांगतसे॥३५॥ ड्यानकिबाणेनिरणागणि॥
इंद्रजितेंरकिलिवधोनि॥ जैसें बैकतांच्यापपाणि॥ दुखेकस्तनिउचंबळला॥३६॥ आकर्ण
नयनचांगले॥ अश्रुजिवनश्रवोलागले॥ यकचिहाहाकारतेके॥ रामसेनतजाहाला॥३७॥
मंगळनपतोरधुनंदन॥ मंगळभगिनिचेआठविशुण॥ विलापकरितांलक्षुमण॥ यउनिचरणा
लागला॥३८॥ ह्मणेब्रह्मांडनायकारधुपति॥ मिथ्यामायचिकायशिरवंति॥ आकारासबा
लेंतेपुढति॥ नाशपावेलनिर्धारं॥३९॥ विवकवजधउन॥ मोहोपर्वतकरावत्तुर्ण॥ सद्गुतवशि
हंजाणा॥ हेपुर्वेशिकविले॥४०॥ तुंदेवाधिद्वपरब्रह्म॥ अजअजितआसाराम॥ लुप्तमायचा
संक्रम॥ मिथ्यामयलटिकाचि॥४१॥ ड्यानकिपावलिभरणा॥ लुजकोठेंजाईलटांकुन॥ दिपास
प्रभावोसांडुन॥ जाईलहंतोनधेडचि॥४२॥ कुनकाशिराकुनिकांति॥ जाउनराहिलकेउति॥०

॥विजया॥
॥३॥

(५A)

रत्नाससांडुनिदिसि॥ जाईलेंहेतोंघडेना॥ ४३॥ अनादितुंतिचानाथ॥ तुजचिपावेलयथार्थ॥
 जैसापार्वतिनेकैलासनाथ॥ पुढाउपजोनिकरियला॥ ४४॥ आलायावरिजेसेकरिना॥ सहपरि
 कारेवधुनिरावणा॥ बंदिचेदेवसेउउना॥ स्थापुंविभिषणलंकेशि॥ ४५॥ जैसेबोलतासुमित्रानं
 दना॥ अथोवद्वनपाहुरधुनंदना॥ चित्तक्रांतवानरगणा॥ तटस्तपपाहाति॥ ४६॥ लोविभि
 षणाचेदोद्यप्रधान॥ आलज्यावकिविशुद्धयेउना॥ हसितचिरावणानुजयउना॥ रामाजवळि
 सांगलसे॥ ४७॥ ह्यणजगद्व्याच्यापपाणि॥ सुरनबाहुजनकनंदिनि॥ म्यालंकेशिदुतपाठउनि॥
 समाचारबाणावला॥ ४८॥ इद्रजितपरमकरिता॥ तटकिंववधिलिशितागोरटि॥ हनुमंतनिःकप
 टपोटि॥ त्याससत्यवाटलें॥ ४९॥ अकलांविभिषणाचवचना॥ जयजयकारेंगर्जतिकपिगणा॥ वद्वन
 टवटविलपुर्णा॥ आनंदगगनिनसमाया॥ ५०॥ उदयाद्रिवरिउगेवगमस्ति॥ येकदांचिनिधे
 तमाचिबुधि॥ तैशिजालिदुस्वनिहति॥ विभिषणवालांसांगलां॥ ५१॥ किहृदईप्रघटतांवे

5

॥ श्रीराम ॥

॥ ४ ॥

दांता ॥ ज्ञान ॥ सहपरिवारं जाय न ज्ञान ॥ क्रियहस्वामिदेवतां उठेन ॥ तस्करपठति न वधे ॥ ५२ ॥
 किंशुधार्थिपि उतां नब्बे विन ॥ तं क्षिराब्धिपुढं बालाधां वेन ॥ कि वारणगां जितं पंचानन ॥
 हो कफोडुनिधां विबल ॥ ५३ ॥ रोगं व्यापितं बहुवसा ॥ तो वैद्यं पाजितसुधारसा ॥ जैसें बोलतो
 विभिषणासा ॥ मिथ्या सर्ववाटले ॥ ५४ ॥ विभिषण वचने पौर्णिमाधेरा ॥ कळातुलदिसे रामचं
 द्र ॥ उचं बळलाकपिसमुद्र ॥ सुख मरते वाटले ॥ ५५ ॥ विभिषणासहोण रघुनंदन ॥ तुझ्या उ
 पकाराने उठतिर्ण ॥ क्षणक्षणा आत्मा लागुन ॥ सांभाळि शि प्राण सखिया ॥ ५६ ॥ असा श्रीराम
 च्यकर्ण ॥ विभिषण सांगे ते क्षणि ॥ ईंद्रजित निठे बळ सुवनि ॥ कापट्यह वनजार मिले ॥ ५७ ॥
 हो मधुमे कोडिले अंतराळ ॥ अनितुनियारथ सबळ ॥ हो मातुन हाटला पा ॥ रिमळ ॥ अर्धावा
 हरनिघाला ॥ ५८ ॥ अश्वसारथि धनुष्यबाण ॥ यासहि लतो निघेस्यंदन ॥ कार्यसिधि जाति
 यापुर्ण ॥ मगरावणि नाटोपे ॥ ५९ ॥ चार वेळ ईंद्रजित यउन ॥ राणे गेला जवधे उन ॥ ६० ॥

॥ विजय ॥
॥ ४ ॥

आतां तो होमविध्वंसुन ॥ अधिसत्वरटाकावा ॥ ६१ ॥ विलंबकरितां होयथ ॥ निकडे विधेलज
 वधारथ ॥ रथनिघालियार्द्रजित ॥ काकत्रे इंजाटोपे ॥ ६१ ॥ द्वादशवर्षनिराहरि ॥ असुलजो
 ब्रह्मचारि ॥ त्याच्या हातेशाकारि ॥ मरेत असें भविष्या ॥ ६२ ॥ असे वोलतां रघुनंदन ॥ सौमित्रा
 केडपाहे जवले कुब ॥ ताका कथ्युष्यासना उगुण ॥ लक्षुमण उमात्रकला ॥ ६३ ॥ सौमित्रा
 चिवाक दशाहरवानी ॥ परमस्त्रे हे वैष्टलाच्या पाणि ॥ अनुजास हृदईक वळोनि ॥ मंत्रकारि
 सांगतसे ॥ ६४ ॥ कोणमंत्रकोण अस्त्रे ॥ कोणसमई प्ररावे कोणशस्त्रे ॥ ते ते सर्वराजिवेन
 त्रे ॥ सौमित्रासे देवाजाला ॥ ६५ ॥ मस्तु विडे विडा उपाहस्ता ॥ सत्वरवधो निर्दंडजित ॥ जयला
 भवेत निवरिता ॥ कल्माणसपयईजे ॥ ६६ ॥ सेवे मानति जाणि विभिषणा ॥ परमबुहितकळात्र
 विणा ॥ श्रीरामें धरनि लक्षुमणा ॥ त्यांचे हाति दिधला ॥ ६७ ॥ नळनिळजांबुवंत अंगदा ॥ गवयग
 वाह्यरषभमेदा ॥ फयासकेशरि दधिमुर्वी द्विविधा ॥ विरुभगाथनि घाले ॥ ६८ ॥ जाणि कबसंरव्य

6

श्रीरामा

॥५॥

निघतिवांनरगणा॥ पुढेंमार्गदावितविभिषणा॥ निकुं वकागडपरमकठिणा॥ लंकेहुनिबगाथ॥
॥६॥ अंगदाचेस्कदिं लक्ष्मणा॥ जैसा बैरावता वरिस्पहस्रनयन॥ पुढेंकेडलागलेकठिणा॥ म
गाविभिषणबोलता॥७॥ ह्यणेभवधेउडोना॥ निकुं वकादुर्गवोलांडुन॥ शक्रजितकरिहवन॥
बाधिंविध्वंसुनटाकति॥८॥ मगनिश्वमार्गतेवेळ॥ भवधेनिकुं वकेतप्रवेशले॥ तोंसै
न्येंदुर्गतेवेळे॥ सामशतशेवकतेथेदिति॥९॥ तपसगवयहनुमंत॥ देउनियांशिखापर्व
त॥ जेथेहवनकरिईद्रजित॥ त्याविवरांतववयाले॥१०॥ तोंतभोवतिंमुतेंरक्षिति॥ नितुकि
श्राउनपळविमान्ति॥ तवतेईद्रजितपापमाता॥ वज्रासनिबैसला॥११॥ रकोदकेस्वानकस
नि॥ रकवस्त्रेनेसलारावणि॥ ससप्रेतंपसरेनि॥ त्यावरिबासनधातले॥१२॥ पिंगटजतामो
कटीदिसति॥ रकोदकेथवथवांगळति॥ नेत्रलाउनिबाहुति॥ टाकितभसेत्वरें॥१३॥ ब्रा
ह्मणाचिंशिरेंबहुत॥ जवळिपडलासेपर्वत॥ अस्तिमाकागकांडोलत॥ उरगमत्यशिरिवेष्टिले॥१४॥

विजय

॥५॥

(6A)

द्विजरांतां व्यालिया कृतानि ॥ साजुकमास धालि ह्वनि ॥ स्थनिघाला भग्नितुनि ॥ तरणिह निलेजा
 का ॥ ७८ ॥ प्राप्तोनां दिव्यनिधाना ॥ अभा ग्यावरिपडे विद्या ॥ तेसे ह्वुमंतं पर्वतवकुन ॥ होमकुंड विध्वं
 शिले ॥ ७९ ॥ अग्निचो हुकुडे विस्वरत ॥ कोपलं बागध्य देवत ॥ अग्निने गिठिला माघारास्था ॥ परम
 अनर्थ जाहाला ॥ ८० ॥ इद्रजित त्वे पृष्टि वरि ॥ वृष मंद ह धर्म करि ॥ यज्ञपात्र का दुनि लव करि ॥
 होमद्रव्य उलंडिले ॥ ८१ ॥ गजरका निपडतं वृहता ॥ सवध जाला इद्रजित ॥ हेस्वा नियांते विपरित ॥
 परमदुःखित ते वेका ॥ ८२ ॥ अणो देव लकोपलं सबका ॥ कैशिवरिया नि साधिलिवेका ॥ माझ्या आयु
 ष्यसिधुचेंजका ॥ आजि पासो नि आटले ॥ ८३ ॥ वानरते धुनि गेले समस्त ॥ परमकोपला इद्रजित ॥
 वेगं आणुनि दिव्यरथ ॥ वरिबास उलातं कांठे ॥ ८४ ॥ अद्रुत हळधे उनि ते वेके ॥ निकुं वळे बाहेर
 जाले ॥ लोकपिमारं शिं उमेठा केले ॥ सौमित्र देरि वला इद्रजिते ॥ ८५ ॥ अगणामाजिरोहिणिवर ॥
 किणचक्रांत दिनकरा ॥ तेसा वानरांत सौमित्र विरा ॥ युध्यास सिधु उमा बसे ॥ ८६ ॥ कुळचक्रं

(४)

॥ श्रीराम ॥
॥ ६५ ॥

तमेतज्जुता ॥ तैस्यरथासठदिसेर्द्रजिता ॥ तौराक्षसलोटेलेसमस्ता ॥ वाब्नशवरितेकाळिं ॥ ८७ ॥
शिळाद्रुमपर्वतघेउनि ॥ कपिवरिधांखिलेतेक्षणि ॥ राक्षसदकहोतबाटणि ॥ प्रेतंजवनितपडता
ति ॥ ८८ ॥ शुक्लशिल्लतागदाशक्ति ॥ हेजायुधेधेठनियांहाति ॥ वाब्नशंशिअसुरस्वेचित्ति ॥
कपिपडतिविक्रकतेणे ॥ ८९ ॥ तोनकनिकजांबुवंता ॥ प्रतापवंतजंजनिमुता ॥ याचामारबतिअहु
ता ॥ अटिलेवहुतनिअचर ॥ ९० ॥ अरिप्रतापवृत्तानेअहुता ॥ परमक्रोधावलाईद्रजिता ॥ होमवि ॥ विजया ॥
ध्वंसितातोविषाहवहुत ॥ हांतखातकरकरा ॥ ९१ ॥ लातेनेताडिलाउरगा ॥ स्ववकेरुंडापिबिता ॥ ६५ ॥
मलांगा ॥ किंनारिकिताडितांस्वेगा ॥ माहाव्याप्रजेविस्ववके ॥ ९२ ॥ किमाहातपस्विअपमा
निला ॥ किंधुतेहुलांशनशिपिला ॥ तैसाईद्रजितक्षोभला ॥ वेगितोरितारथपुढं ॥ ९३ ॥ द्विष्टि
देखतांवारण ॥ रक्वकेजैसापंचानना ॥ तैसाक्षोभलालक्षुमणा ॥ भोगंद्रुपुणअवतरला ॥ ९४ ॥
विद्युत्त्रायच्यापचडउना ॥ त्यावरियोजिलादिभवाणा ॥ सिंहुनाहेगर्जना ॥ राधवानुजसरसाविला ॥ ९५ ॥

(४A)

माडिलेंतेकडेकडे उंठाण ॥ कौतुकपाहातिसुरगण ॥ सौमित्रहोकन्याण ॥ हेचिदेवचिंतिति ॥ १५३ ॥
 ईद्रजितरूपेसौमित्राशि ॥ मजशियुध्यकरशि ॥ जैसाहारिनशार्दुकाशि ॥ सौंविध्यावयापात
 ला ॥ १५४ ॥ सुपर्णावरिधांवेळकिका ॥ किमतांगवरिगैवछदेरवा ॥ किबकंधावंपिपलिका ॥ क
 नकाचळुचलावया ॥ १५५ ॥ उणेनाभिभविमनि ॥ स्वतंतुवस्त्रंशकिनअवनि ॥ किरश्चीकनगि
 उभासनि ॥ ताडिनरूपेसर्वदिरंगारा ॥ १५६ ॥ सुर्याजिकिनरूपेखद्योत ॥ मष्टिकाभुगोकल्ललं
 शिछित ॥ वडवानळधगधगित ॥ पलंगधांवेशावया ॥ १५७ ॥ मजशिलैसायुध्याशि ॥ मानवातुं
 आलाशि ॥ माझेवाणकेविसाहाशि ॥ समरगणिनकेळते ॥ १५८ ॥ यावरिबोलेलक्षुमण ॥ तुज
 द्विष्टिसतेलाहान ॥ प्रसेंजाष्ठ्यादिलाहुलाशन ॥ क्षणेकाननजाकिलें ॥ १५९ ॥ द्विष्टिसनभ
 रेकेशरि ॥ परिक्षणेमाहागजाशि विदारि ॥ वज्रधाकुटपरिकरि ॥ चुर्णसकळनगचि ॥ १६० ॥
 खुजटदिसवामन ॥ परिडांगेजटिभिभुवन ॥ यदेद्रववितनुलाहान ॥ परिसागरसर्व

8

॥ श्रीराम ॥
॥ ७ ॥

प्राशिला ॥ १५ ॥ विमणाचिद्विसेचंडाश ॥ परिमेदिनिभरेप्रकाश ॥ लेविंनरविरराधवेश ॥ त्यात्रा
दास्यभिबस्यं ॥ १६ ॥ तुजबाजिसमरंगणि ॥ खंडविरवंडकरिनबाणि ॥ दिव्यबाधसेबवसरिं ॥
ईद्रादिदेवपाहातिगगनि ॥ मनोरथपुरविनत्यांचे ॥ १७ ॥ जैकताक्ष्योमलाशकारि ॥ दिव्यबाणते
ववसरिं ॥ सोडिताराधवानुजावरि ॥ प्रथयचपकेसरिवा ॥ १८ ॥ जैसासद्विवेकंकरन ॥ ज्ञानिके
धरवंडिपुर्ण ॥ तैसासैमित्रंतेडिताबणा ॥ निवसरसोडुनिया ॥ १९ ॥ परमक्ष्योमलाईद्रजित ॥
बाणाचाप्रज्यन्यपाडिता ॥ तोयेकचिबापिसुमिभासुला ॥ पितृकलनिटाकिले ॥ २० ॥ उगवलांका
सरमणि ॥ भगणेलपतिजेविगगनि ॥ किजकडजाकततक्षणि ॥ प्रभंजनविध्वंसिता ॥ २१ ॥
किंजनुसापप्रधरतांबंतरि ॥ तरिवडुतपापाशिसंकामि ॥ विबालज्ञानेजेविहरि ॥ संस्र
रदुरेबनेक ॥ २२ ॥ तैसेईद्रजिताचेशरपाहिं ॥ तोंजनकाचकिनिष्टजांवई ॥ बाणासर्व
तवलाहिं ॥ छेडुनिपाडियकिकडे ॥ २३ ॥ सैमित्रसोडियकेशर ॥ त्यापासुनिबायानिधतिबपार ॥

॥ विजय ॥
॥ ७ ॥

(४५)

जैसायेकुल्लायकपुत्र॥ वाढेसंततिबहुत्याचि॥ १३॥ जैसालेकविंदुजकिंपडतां॥ पसरचैकडेत
 लना॥ किसलानिदानदेता॥ किर्तिप्रघटसवेत्र॥ १४॥ किंकुळवंतादिउपकारकरितां॥ येशप्रक
 टेनसांगलां॥ यैसायकवाणसोडितां॥ पसरतिबहुंकडे॥ १५॥ लक्ष्माचैकक्षपवाण॥ सोडितसेसुमि
 त्रानंदन॥ इंद्रजितेंतिलुकेछेडुन॥ येकिकडेपडितपै॥ १६॥ इंद्रजितलुकाविमान॥ ह्मणेधन्यकि
 ल्लसुमण॥ रणधिरनचकेठाण॥ योध्धानिपुणहेसां॥ १७॥ असोइंद्रजितेंजपोनिमंत्र॥ सोडिलेके
 प्रजन्यास्त्र॥ हस्तिशुंजबैशिधार॥ मेघनगरवनेति॥ १८॥ असोदेखोनिलह्मण॥ वातास्त्रेबा
 टिलाप्रजन्या॥ जैसैवैराग्यप्रघटतांपुर्ण॥ संसारदुःखविसरे॥ १९॥ परिवानस्युटलाबहुता॥ इंद्रजि
 ताचैकटकउडता॥ रावणिनेमाहापर्वत॥ आडधातलावातशि॥ २०॥ जैसैमायाजाकबहुला॥ ते
 सेबाडदिसतिपर्वत॥ मगसौमित्रं वजेबहुला॥ सोडुनिनगफोडिले॥ २१॥ करितांसारासारप्रवषा॥
 क्रोधजायवितकेन॥ तैसापर्वतफोडुन॥ यवपिष्टवलकेला॥ २२॥ मंगलोसुलाचनावर॥ सो

१

॥ श्रीरामा ॥
॥ ८ ॥

डिताजालाजगिबस्त्र ॥ आवरिदास्त्रथिविरा ॥ सागरास्त्रयोजितसे ॥ २३ ॥ सागरास्त्रदेखोनि ॥
जगस्तिमंत्रजपेरावणि ॥ तात्काकसमुद्रशोकुनि ॥ क्षिपामात्रटाकिला ॥ २४ ॥ पापास्त्रसेडिईद्रजि
ला ॥ नामास्त्रसेडिसुमित्रासुत ॥ रावणिमाहेश्वरावेरित ॥ ब्रह्मास्त्रसैमित्रजपतसे ॥ २५ ॥ ब्रह्मा
स्त्रवलिश्रेष्ठ ॥ तेषेमाहेश्वरयाशिलेसमस्त ॥ जाबुवतबाणिहनुमंत ॥ तटस्तपाहातिकोतुकं ॥ २६ ॥
परमकोपाचढुआरावणि ॥ पांचबाणकाटितेनि ॥ इडुनि ॥ कित्यापांचसैहातिनि ॥ मेघावाहरनि
वाब्दा ॥ २७ ॥ तेबनिवारपांचबाणकाटिते ॥ सैमित्राचेहृद्भरले ॥ अंकस्मातलेसमई ॥ ॥ विजया ॥
अकर्णपर्यंतलेवोडिले ॥ २८ ॥ मेरमांदारहेतितुपे ॥ बैसकठोरपांचबाण ॥ भोगेद्रबवतारलक्ष्म ॥ २९ ॥
णा ॥ तेषेचवेद्यासुशिलिते ॥ २९ ॥ तवतोवळिचासुन ॥ सेडिताजालानवबाण ॥ ईद्रजिताचेंफो ॥ ३० ॥
डुन ॥ आलसंपुणसतले ॥ ३० ॥ ईद्रजितयोध्यादारणा ॥ बाळदशावेष्टितलक्ष्मणा ॥ स्नेहेदा
टोनिविभिषणा ॥ गदासेलितपुढेबाला ॥ ३१ ॥ गदाभिरकाउनितेवेळि ॥ ईद्रजितावरिटाकिला ॥

येरं शरसोडुनिपाडिलि ॥ यकिकडेबाडविते ॥ ३२ ॥ मेघनोदंसोडुनिपंचबाण ॥ हृदईस्विक्लि
 विभिषण ॥ जांबुवंतेंतेंदेखेन ॥ पुढंघांवेकाळजैसा ॥ ३३ ॥ वज्रपर्वतावरिपडेनकस्मात ॥ तैसा
 रावणिवरिघांवेजांबुवंत ॥ हस्तचपेटेत्याचारथा ॥ बांस्वासहित्तचुर्णकेला ॥ ३४ ॥ विरथे
 उनिईद्रजित ॥ सुमिवरियुध्येकरित ॥ तौडुनुमंतेंविशाळपर्वत ॥ रावणिवरिटाकिला ॥ ३५ ॥
 नळनिळरुपभंगद ॥ शरभगवयगवाक्षरकंद ॥ केडरिपावकलेचनमेद ॥ यकदांचिउठा
 वले ॥ ३६ ॥ शिळापर्वतलेभवसरि ॥ टाकिलेकांशकावरि ॥ देवपाहातिबंवरि ॥ कुवतु
 कपरमयुध्याचें ॥ ३७ ॥ ईद्रजितचतुरबहुत ॥ पामपराक्रमिरणपंडित ॥ तिनुक्यांचेपर्वतफा
 डित ॥ बाणजाळचालोनियां ॥ ३८ ॥ ईद्रजितकटकालुनउडाला ॥ मेघाबाडजाउनिवैसला ॥ त
 थुनिवर्षउलागला ॥ बाणजाळतेधवां ॥ ३९ ॥ लक्ष्मणाचेठाणमोठेंगोजिरें ॥ मगकायकेलें
 वायुकुमेरें ॥ तळहातिंसोमित्रत्वरें ॥ उभाकरनिठडाला ॥ ४० ॥ द्वादशगवेंईद्रजित ॥ शक्तयो

10

॥ श्रीराम ॥
॥ १९ ॥

योजने हनुमंता ॥ संग्रामके लाल बहूत ॥ उत्तरे शक्रजित पृथिवीवरि ॥ १९१ ॥ खालें उत्तर लाल ह्मण
सौसमस्तत्र पिगण ॥ सौमित्रास चिंतित कल्माष ॥ विजई पुर्ण हो जाजि ॥ १९२ ॥ पठि शिवा
ब्रह्मरं चिमार ॥ आवेशें गर्जनि वारं वार ॥ माउलें परमधन चक्र ॥ अनिवार विरदो धेहि ॥ १९३ ॥ सि
कुनदिके तन ॥ दोघी हवा जविति गगन ॥ महद्वि शें संपुर्ण ॥ ब्रह्मांड ग्रसुं पाहाति ॥ १९४ ॥ दोघी
चे अगिर तलेशर ॥ जैसे पिछें पसारि तिमयूर ॥ क्विपर्वतस्य फुटले त्रणो कुरा ॥ तैसे विरदिस
नि ॥ १९५ ॥ याउपरि विरसौ मित्रा ॥ तुनि रांतुन काइला शर ॥ किशिवने त्रांतुन वैश्वान्नरा ॥ अकस्मा ॥ विजया ॥
तत्र गटला ॥ १९६ ॥ जैसे माध्यानिचा गर्भ ॥ तशिवा पाचि मुखकृति ॥ त्याच्या क्विणें प्रका ॥ १९७ ॥
शिलि ह्मिति ॥ नलक्षवेजिको पहाते ॥ १९८ ॥ रामनाम मुंडांकित ॥ दैदिव्य मानसमर्थ ॥ सौमि
त्राचामनोरथ ॥ पुर्णकर्तानि र्थारें ॥ १९९ ॥ ह्रणे पुर्ण ब्रह्मसनातना ॥ मायातिल शुद्ध चैतन्य ॥
ताहा सुर्यवंशिरघुनंदन ॥ जरि हंसच जसला ॥ २०० ॥ स्त्रिजसे निमि ब्रह्मचारि ॥ चलुई शक्ये निराहारि ॥

(१०५)

कायावाच्याभनें अंतरिं ॥ रामउपासकजरिअसें ॥ ५० ॥ मंगळमिगिनिजगन्माता ॥ सत्यबसेलतेप
 लिहता ॥ रामदास्यलहनुमंता ॥ जरिस्याचवडलेअसेल ॥ ५१ ॥ शिवकंठिचेंहकाहक ॥ रामनामेदाम
 असेल ॥ तरिईद्रजिताचेंशिरकमळ ॥ येणेचवाणेरवेंडलेपें ॥ ५२ ॥ असेंचितुनिनिजमनि ॥ वाणसेडिला
 लयक्षणि ॥ शक्रजिताचाकंठलक्षुनि ॥ गगनमार्गेजालसा ॥ ५३ ॥ यावरिविशालिनेत्रपुत्र ॥ वाणदेखो
 निपरमलित्र ॥ धनुष्यावरिधालिअर ॥ आकर्णसखवेडिला ॥ ५४ ॥ लोईतुकियांतअकस्मात ॥ वाण
 लोपावलाछलांतवत ॥ तेणेकंठबाणिभुजावरित ॥ छेदुनिनेतिगगनमार्गे ॥ ५५ ॥ वक्रसुरिनेछ
 हित ॥ छुषिवळकणसेअकस्मात ॥ तैसेकुजासडिला ॥ वाणेनेलेतेकळि ॥ ५६ ॥ भुजउसळोनि
 अकस्मात ॥ लंकेवरिजाउनिपडला ॥ कुंदुकजैसाअकस्मात ॥ येउनियांपडियला ॥ ५७ ॥ लोसष
 मधावेनिसखर ॥ वरिअ्यावरिझेलेशिरी ॥ जालायकचिजयजयकार ॥ सुमनेसुरवरवर्ष
 ति ॥ ५८ ॥ ईद्रतेषलाअत्यंत ॥ झपेबाजिमाझेभाग्यउदित ॥ दशापाललियथार्थ ॥ सुमित्रा

(11)

॥ श्रीराम ॥

॥१९०॥

सुलप्रसादे ॥१९१॥ शक्रहर्षतेकळिं ॥ नमोयेतोसुमंडळिं ॥ दुंदुभिचिधार्इलागलि ॥ राधिमंडळिं
नदत्ता ॥१९२॥ पुष्पदृष्टिवारवार ॥ सौमित्रावरिकरिदेवद्रा ॥ इद्राचउजकलासुखचंद्रा ॥ निष्कळं
कक्षयरहित ॥१९३॥ इद्रजितपडलियारणि ॥ दिनवदनपडलिवहिनि ॥ प्राणजातांतदृशि ॥
किर्पेजैशिनिसंजै ॥१९४॥ द्विफोलियाप्रभाहारयो ॥ किशिशिमावकतांदिनलोपे ॥ किंगायनहो
तन्विसंघे ॥ स्वरकृपासककहि ॥१९५॥ किद्वसउन्मकलां पृथ्वी ॥ अंडजपितिस्याडुनिपकति ॥
शक्रजितपडतांक्षिति ॥ सेनासुमोहाफुटला ॥१९६॥ जयपावोनसंपुर्ण ॥ परतलाविरलक्ष्मणा ॥
वारंवारविभिषणा ॥ सुतिकरितसौमित्रा ॥१९७॥ भगहनुमंताच्यास्कंदावरि ॥ सौमित्रवेस
लातभवसरि ॥ तनुजर्जरशरपंजरि ॥ जालिबसतेथवा ॥१९८॥ सुवेकगिरिलक्षुव ॥ चालि
लेतेकांवांनरगण ॥ समस्तांससांगेविभिषणा ॥ आत्माचपथेचलाहो ॥१९९॥ इद्रजिताचंवि
शाकशिरा ॥ शैलितनेतसप्रभवांबर ॥ द्विष्टिपाहिलाविदेहिवरा ॥ क्षणानिसंगंधेतले ॥२००॥

॥ विजया ॥

॥१९०॥

(11A)

अमोईकडश्रीराम॥ जोस्कंदलातमनविश्राम॥ सौमित्राकारणंपरम॥ चिंताक्रांतजाहाला॥ ६१॥ सु
 ग्रीवाप्रतिरघुनंदन॥ ह्येनिंकुं ववे शिगेलालह्मण॥ तेथेकैसंबसेलवर्तमान॥ तैतोनकडेबा
 हाते॥ ७०॥ इंद्रजितानेंच्युध्यकठिण॥ आसाशिनागफारिवांधिलेजाण॥ शरजाकिंसेनासं
 पुर्ण॥ खिकेनत्यापेपाडिले॥ ७१॥ युध्वाइंद्रजितविशेष॥ बाळदशासौमित्रास्य॥ जैसेबोले
 नअयोध्याधिशा॥ अश्रुनयनिबाणिले॥ ७२॥ सुप्रिवद्वेषरघुपति॥ आपणरेवदनकरावाचि
 लीं॥ इंद्रजितासवधुनवरितगति॥ आसांयेकसौमित्र॥ ७३॥ जैसेचिंताकरितअकस्मात॥
 वाजंरपुढेबालेद्यावत॥ सांगतिबालरुमित्रासुत॥ इंद्रजितासवधुनियां॥ ७४॥ परमबा
 नंदलारघुकिर॥ सामोरायांवलामित्रपुत्रा॥ तोसोमपदेखिलसेमित्र॥ बाळसुर्यजयापरि॥ ७५॥
 हनुमंताच्यास्कंदिहुन॥ खालेउतरलालह्मण॥ सुप्रिवबाणिविभिषण॥ हस्तधरितदेहिंकड॥ ७६॥
 हकुहकुचालेह्मण॥ शरबांततलतिक्षणा॥ दिष्टिदेखेनिरघुनंदन॥ केलेनमनसाहांगा॥ ७७॥

श्रीराम॥
॥११॥

मगसुठेनियारजिवनेत्र॥ प्रितिनेबाळंगिलासैमित्रा॥ इत्राक्षबंधांलिसहस्रनेत्र॥ गुसनेजैसा
 आळंगिला॥७८॥ श्रीरामहृदयेसैमित्राले॥ तुवांवधुनईद्रजिताले॥ ब्रह्मांडभरिलेंपुसषार्थे॥ पर
 मपराक्रमकरनिये॥७९॥ कोफासनाटोपेरावणि॥ लेतुवांवधिलासमरंगणि॥ देवांसहीतव
 ज्ञपणि॥ आनंदमयजाहाले॥८०॥ असेबोलेनिरधुनाथ॥ सैमित्राचेभस्तकिठेउनिहस्त॥
 लेणेअमहुरतासमस्त॥ आनंदतलहमण॥८१॥ विभिषणबाणिजांबुवंता॥ समस्तासभेट ॥विजय॥
 लारधुनाथ॥ शब्दवचनेगौरविता॥ धन्यपुसषार्थेनुमचा॥८२॥ पुढेउनिशत्रुचेंशिर॥ रघुभं ॥११॥
 केलावमस्कार॥ मगहृदयेशितामनोहरा॥ धन्यधन्यरघुभातुं॥८३॥ आरक्तपुष्पीपुजाकरन॥
 हेरिरीठेवावेंजतन॥ मागोयतिलत्यालागुन॥ द्यावेंतागेलशिरहं॥८४॥ सुखेणासहृदयेर
 धुविरा॥ तुवेंद्वज्जिप्रतापशुरा॥ लरिसैमित्रासकरावाउपच्यार॥ देहेजजरबाणेजाहालि॥८५॥
 मगसुरेवणबापधिआप्पुन॥ दिव्यदेहिकेलालक्षुमणा॥ असोयावरिविभिषणा॥ चलमानसांगलसे॥८६॥

12A

कैमाजालासंग्राम ॥ द्वयविरांचापरक्रम ॥ अकेनियामेघःशामा ॥ आश्चर्यपरमकरितसे ॥ ८७ ॥ ह
 णयव्यईद्रजितविरा ॥ जात्यापुत्रषार्थाशिनाहियार ॥ दिनकरनिहेवसमग्र ॥ बंदिजेणेघातले ॥ ८८ ॥
 याउपरितेसुलोचना ॥ शिरमागांयईलराजिवनयना ॥ तसुरसकथाअकतांसडजना ॥ सौरव्यहोई
 टअत्यंत ॥ ८९ ॥ रामविजयग्रंथप्रचंड ॥ त्यातरसपरितयुध्येकांड ॥ अबणेपुरवित्त्वर्षकोड ॥
 नलगेचाडअणिकेचि ॥ ९० ॥ ब्रह्मानंदाश्रीधर ॥ जगदंध्यापुर्णब्रह्मा ॥ श्रीधरवरदावनामा ॥
 पुर्णकामात्रभंग ॥ ९१ ॥ रामविजयग्रंथप्रचंड ॥ सारसकालिकनाटकाधार ॥ येकु
 णातिसवाजाध्यायगोडहा ॥ ९२ ॥ श्रीरामाजयजय ॥ रामजयराम ॥ श्रीरामार्पणमस्तु ॥ ९३ ॥



13

श्रीराम
१९२५

श्रीरामविजययुक्तनिर्वाणभाष्यायसमाप्तः॥

विजया
१९२५





मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com